

השובר את האומנין

פרק ששי

בבא מציעא

פ"ג

עין משפט
נר מצוה

ואפי' במקום מדרון נמי היך נפטר בשבועה במקום שבני אדם רגילין להלך אל"כ מביא עדים : סיכא דליכא ראייה. במקום שעדים
מזוינין : גימין ראייה - ובלא יפטר בשבועה כאישי ור' מאיר אית ליה נחלק אלוס הוא הלך שומר שכר נמי פטור ודאי ליה : ה"ג ור'
חייא בר אבא וכו' ולא גרסינן אלא ואלילתא דאפי' נפשיה מתקין פה דרמינן לעיל דר"מ חדר' מלך בנתקל ואמר ר' אלעזר תברא וכו' ור'
חייא בר אבא פליגי אדר' אלעזר ואמר לעולם חד תנא הוא ונתקל דהו' פושע הוא והכא הוינו עממא דמיעטר בשבועה : שבועה זו תקנה
חכמים - להיפטר בה ולקמיה מפרש תורה אור

השובר את הפועלי' ואמר להם

להשכים ולהעריב - פי'
ר"י בששכרן סתמא ואמר להם אחר
שהשכירן וקבר להשכים ולהעריב אבל
אם התנה מעיקרה הכל לפי תנאו :
פועל

ואפילו במקום מדרון נמי התינה היכא דליכא
ראיה אבל היכא דאיכא ראיה נתיי ראה

ונפטר דתניא איסי בן יהודה אומר אין דואה

שבועת ה' תהיה בין שניהם *הא יש רואה

יביא ראיה ויפטר *הא יש רואה

יהרגן *שבועה זו תקנת חכמים היא שאם אי

אתה אומר כן אין לך אדם המעביר חבית לחבירו ממקום דהוי

משחבט אומר רבא שבועה שלא בכונתה שברתיה *אתה ר' יהודה למימר

שומר חנם ישבע נושא שבר ישלם האי כדנייה והאי כדנייה ואתה ר' אלעזר

למימר אין גמרא בר"מ ומיהו תמיה אני אם יכולים זה וזה לישבע

בשלמא שומר חנם משחבט שלא פשע בה אלא שומר שכר אמאי

משחבט בי לא פשע נמי בעי שלומי ואפילו שומר חנם נמי הא תינה

במקום מדרון, שלא במקום מדרון מי מצי משחבט שלא פשע, ואפילו

במקום מדרון נמי הא תינה היכא דליכא ראיה היכא דאיכא ראיה נתיי

ראה ויפטר דתניא איסי בן יהודה אומר אין רואה שבועת ה' תהיה בין

שניהם *הא יש רואה יביא ראיה ויפטר

חביתא דחמרא בריסחקא דמחוזא ותברא כיוזא דמחוזא אמא לקמיה דרבא

א"ל ר' יוסהקא דמחוזא שכחתי בה אינשי זיל אייתי ראיה *ואיפטר א"ל רב

יוסף ב"ר אבהו, כמאן באיסי : א"ל אין באיסי יוסבירא לן כוותיה *ותברא גברא

דא"ל לחבריה זיל ובין לי ארבע מאה דני חמרא, אול וכן ליה, לסוף אחא

לקמיה א"ל זביני לך ארבע מאה דני חמרא ותקיפו להו, אמא לקמיה דרבא

א"ל יארבע מאה דני חמרא תקיפו קלא אית לה למילתא זיל אייתי ראיה

דמיעקרא כ"י מזבנת להו חמרא מעליא הוה ואיפטר א"ל רב יוסף בריה

כמאן באיסי : א"ל אין באיסי יוסבירא לן כוותיה /אתקין רב חייא בר

יוסף ב"ר אבהו הני דדרו : אמר רבא ואיתבר נשלם פלגא מאי מעמא נפיש

לחד וזמיר לתרי הרוב לאונס וקרוב לפשיעה, ה"ל לא משלם כולה

רבה בר בר *תנן תברא ליה חננו שקולא חביתא דחמרא, שקל לגלימייהו,

אתו אמרו לרב, אמר ליה הב להו גלימייהו, אמר ליה דינא הכי אמר

ליה אין למען תלך בדרך טובים, והיב להו גלימייהו, אמר ליה עניי אנן

ומרחינן כולה יומא ולפנין ולית לן מידו אמר ליה זיל הב אנרייהו, א"ל

דינא הכי אמר ליה אין ואריחות צדיקים תשמור :

הדרן עלך השובר את האומנין

השובר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב - במקום שנהגו שלא

להשכים ושלא להעריב אינו רשאי לכופן, במקום שנהגו לזון ויוון

לספק במתיקה יספק, הכל כמנהג המדינה *מעשה בר' יוחנן בן מתיה

שאמר לבנו צא שבור לנו פועלין, הלך ופסק להם מזונות וכשבא

אצל אביו אמר לו בני, אפילו אם אהה עושה להם כסעורת שלמה

בשעתו לא יצאת ידי הובחך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא

עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לבם

עלי אלא פת וקטניות כלבד, ויבן שמעון בן גמליאל אומר לא

היה צריך לומר, הכל כמנהג המדינה : נ"מ פשיטא, לא צריכא

ל"טפא להו אנרייהו, מהו דתימא א"ל לתו הא דטפא לכו

אנריכו אדעתא דמקדמיתו ומחשכיתו בהרא' קא מושמע לן דאמרו

לת' האי דטפת לן, אדעתא רעבדינן לך עבירחא שפירחא. אמר ריש לקיש

פועל

שעוהו של אברהם גדולה ושל שלמה כדמפרש בגמרא : עד שלא סתילו במלאכה - לחין כאן

אלא דברים ודברים אין בהם (ב) משום מחוסרי אמנה דהונו משתתתו לא תוכל לחזור : נ"מ דטפא - הוסיף על שכן משאר פועלין :

כניסחו

מתי משהבט, הא פשע : שאם אי אפס -

פטור מן השתלומן כשנתקל אין

לך אדם וכו' שדורג שלא יכשל

ותשבר : היכי משחבט - לרבי חייא

בר אבא אליבא דר"מ הא דהו' פושע

הוא : ואתא רבי יודא - לחיפלוני

ולמימר נתקל לאו פושע הוא' אלא

קרוב לאונס ולפשיעה ודמי לגניבה

ואבידה ותקנת חכמים אין כאן אלא

האי כי דיניה והאי כי דיניה *ה"ג

אמר רבא מלך - דשניהן פלונין

ובשבועה השתתו אף אי ומיהו תמיה

אני דכשמתא שומר חנם משחבט

דלא פשע דלמא בעלמא בר' יודא

סבירא לי דנתקל לאו פושע הוא'

ולאו אונס, אלא שומר שכר כו' :

ברסחקא רחבה : וזא - קוריה הוילא

מן הכותל וכולתא לרשות הרבים :

איינו ראייה וחינו נאמן בשבועה

אלא בעדים : וזניית לך - קניתי לך :

ותקיפו לכו - החמינו : קלא איס

לכו - אימת החמינו ואלל מי היו ושל

מי היו שמה שך היו או קנית חומץ

בדמים פחותים ולא אלך החמינו :

דברו בגמרא - מוט כסף בחמלאו

ותוחו על כסף (ה) וטשא שני דין

בשני ראשו ונטא בו משא כד :

משלם פלגא - פועל שקבל עליו להוליך

חבית ממקום למקום ונשאל בזאת

מוט וכשבר משלם פלגא : מאי טעמא

נפיש לחד - ולא היה להטעונו לבדו :

והוה לתרי - וכיון דהו' ראוי לשני

משאות דרך בני אדם להסתחמט

ולטעונו בלחל הלך דמי ממי

לאונס : דברו בדניגלא - ען מפולל

בראשו וקושר בו משא שני בני אדם

ומכניס לאורו בין שני פללו ומוטל

על ב' כספיו וקורין אורו בלשון

אשכנו בבלא וראשו של מטה ארוך

וכשעומד לכוס מליגו בקרקע : משלם

כוליה - שפשיעה היא שהרבה במשא

שני בני אדם : שפולא - נושא

משאות וברו ליה שלא במקום

מדרון ובפשיעה, אי נמי בדניגלא :

בדרך טובים - לפנים משורת הדין :

ואכרותו לדיקים השמור - ספיח

דקרא הוא :

הדרן עלך השובר את האומנין

השובר את הפועלים : אינו יכול

לכופן - כגמרא פריך

פשיטא : מתיקה - לפתח : בשעתו -

בעת מלכותו, דמלך והדיוט הוא :

שם בני אברהם יצחק ויעקב - וסעודתו של אברהם גדולה ושל שלמה כדמפרש בגמרא :

עד שלא סתילו במלאכה - לחין כאן

אלא דברים ודברים אין בהם (ב) משום מחוסרי אמנה דהונו משתתתו לא תוכל לחזור : נ"מ דטפא - הוסיף על שכן משאר פועלין :

כניסחו

[ע' חוס' לפי
ר"מ שטות]

[שם לעמוד
פונס]

* ד"ה חוס' לפי ר"מ
ד"ה חוס' לפי ר"מ

* ד"ה חוס' לפי ר"מ
ד"ה חוס' לפי ר"מ

[לפי חנה
וגי' ר"מ
והא"ש רבה
בר רב חננא]

[על חס']

* ד"ה חוס' לפי ר"מ

השובר את הפועלים : אינו יכול

לכופן - כגמרא פריך

פשיטא : מתיקה - לפתח : בשעתו -

בעת מלכותו, דמלך והדיוט הוא :

שם בני אברהם יצחק ויעקב - וסעודתו של אברהם גדולה ושל שלמה כדמפרש בגמרא :

עד שלא סתילו במלאכה - לחין כאן

אלא דברים ודברים אין בהם (ב) משום מחוסרי אמנה דהונו משתתתו לא תוכל לחזור : נ"מ דטפא - הוסיף על שכן משאר פועלין :

כניסחו

השובר את הפועלים : אינו יכול

לכופן - כגמרא פריך

פשיטא : מתיקה - לפתח : בשעתו -

בעת מלכותו, דמלך והדיוט הוא :

שם בני אברהם יצחק ויעקב - וסעודתו של אברהם גדולה ושל שלמה כדמפרש בגמרא :

עד שלא סתילו במלאכה - לחין כאן

אלא דברים ודברים אין בהם (ב) משום מחוסרי אמנה דהונו משתתתו לא תוכל לחזור : נ"מ דטפא - הוסיף על שכן משאר פועלין :

כניסחו

השובר את הפועלים : אינו יכול

לכופן - כגמרא פריך

פשיטא : מתיקה - לפתח : בשעתו -

בעת מלכותו, דמלך והדיוט הוא :

שם בני אברהם יצחק ויעקב - וסעודתו של אברהם גדולה ושל שלמה כדמפרש בגמרא :

עד שלא סתילו במלאכה - לחין כאן

אלא דברים ודברים אין בהם (ב) משום מחוסרי אמנה דהונו משתתתו לא תוכל לחזור : נ"מ דטפא - הוסיף על שכן משאר פועלין :

כניסחו

השובר את הפועלים : אינו יכול

לכופן - כגמרא פריך

פשיטא : מתיקה - לפתח : בשעתו -

בעת מלכותו, דמלך והדיוט הוא :

שם בני אברהם יצחק ויעקב - וסעודתו של אברהם גדולה ושל שלמה כדמפרש בגמרא :

עד שלא סתילו במלאכה - לחין כאן

אלא דברים ודברים אין בהם (ב) משום מחוסרי אמנה דהונו משתתתו לא תוכל לחזור : נ"מ דטפא - הוסיף על שכן משאר פועלין :

כניסחו

השובר את הפועלים : אינו יכול

לכופן - כגמרא פריך

פשיטא : מתיקה - לפתח : בשעתו -

בעת מלכותו, דמלך והדיוט הוא :

שם בני אברהם יצחק ויעקב - וסעודתו של אברהם גדולה ושל שלמה כדמפרש בגמרא :

עד שלא סתילו במלאכה - לחין כאן

אלא דברים ודברים אין בהם (ב) משום מחוסרי אמנה דהונו משתתתו לא תוכל לחזור : נ"מ דטפא - הוסיף על שכן משאר פועלין :

כניסחו

השובר את הפועלים : אינו יכול

לכופן - כגמרא פריך

פשיטא : מתיקה - לפתח : בשעתו -

בעת מלכותו, דמלך והדיוט הוא :

שם בני אברהם יצחק ויעקב - וסעודתו של אברהם גדולה ושל שלמה כדמפרש בגמרא :

עד שלא סתילו במלאכה - לחין כאן

אלא דברים ודברים אין בהם (ב) משום מחוסרי אמנה דהונו משתתתו לא תוכל לחזור : נ"מ דטפא - הוסיף על שכן משאר פועלין :

כניסחו

השובר את הפועלים : אינו יכול

לכופן - כגמרא פריך

פשיטא : מתיקה - לפתח : בשעתו -

בעת מלכותו, דמלך והדיוט הוא :

שם בני אברהם יצחק ויעקב - וסעודתו של אברהם גדולה ושל שלמה כדמפרש בגמרא :

עד שלא סתילו במלאכה - לחין כאן

אלא דברים ודברים אין בהם (ב) משום מחוסרי אמנה דהונו משתתתו לא תוכל לחזור : נ"מ דטפא - הוסיף על שכן משאר פועלין :

כניסחו

השובר את הפועלים : אינו יכול

לכופן - כגמרא פריך

פשיטא : מתיקה - לפתח : בשעתו -

בעת מלכותו, דמלך והדיוט הוא :

שם בני אברהם יצחק ויעקב - וסעודתו של אברהם גדולה ושל שלמה כדמפרש בגמרא :

עד שלא סתילו במלאכה - לחין כאן

אלא דברים ודברים אין בהם (ב) משום מחוסרי אמנה דהונו משתתתו לא תוכל לחזור : נ"מ דטפא - הוסיף על שכן משאר פועלין :

כניסחו

השובר את הפועלים : אינו יכול

לכופן - כגמרא פריך

פשיטא : מתיקה - לפתח : בשעתו -

בעת מלכותו, דמלך והדיוט הוא :

שם בני אברהם יצחק ויעקב - וסעודתו של אברהם גדולה ושל שלמה כדמפרש בגמרא :

עד שלא סתילו במלאכה - לחין כאן

אלא דברים ודברים אין בהם (ב) משום מחוסרי אמנה דהונו משתתתו לא תוכל לחזור : נ"מ דטפא - הוסיף על שכן משאר פועלין :

כניסחו

השובר את הפועלים : אינו יכול

לכופן - כגמרא פריך

פשיטא : מתיקה - לפתח : בשעתו -

בעת מלכותו, דמלך והדיוט הוא :

שם בני אברהם יצחק ויעקב - וסעודתו של אברהם גדולה ושל שלמה כדמפרש בגמרא :

עד שלא סתילו במלאכה - לחין כאן

אלא דברים ודברים אין בהם (ב) משום מחוסרי אמנה דהונו משתתתו לא תוכל לחזור : נ"מ דטפא - הוסיף על שכן משאר פועלין :

כניסחו

השובר את הפועלים : אינו יכול

לכופן - כגמרא פריך

פשיטא : מתיקה - לפתח : בשעתו -

בעת מלכותו, דמלך והדיוט הוא :

שם בני אברהם יצחק ויעקב - וסעודתו של אברהם גדולה ושל שלמה כדמפרש בגמרא :

עד שלא סתילו במלאכה - לחין כאן

אלא דברים ודברים אין בהם (ב) משום מחוסרי אמנה דהונו משתתתו לא תוכל לחזור : נ"מ דטפא - הוסיף על שכן משאר פועלין :

כניסחו

השובר את הפועלים : אינו יכול

לכופן - כגמרא פריך

פשיטא : מתיקה - לפתח : בשעתו -

בעת מלכותו, דמלך והדיוט הוא :

שם בני אברהם יצחק ויעקב - וסעודתו של אברהם גדולה ושל שלמה כדמפרש בגמרא :

עד שלא סתילו במלאכה - לחין כאן

אלא דברים ודברים אין בהם (ב) משום מחוסרי אמנה דהונו משתתתו לא תוכל לחזור : נ"מ דטפא - הוסיף על שכן משאר פועלין :

כניסחו

השובר את הפועלים : אינו יכול

<